

Adelsönytt

MAJ 2024

- **Soldaten Frisk** på friarestråt?
- **30 år** i vandrarnas tjänst
- **Slå vakt om** Brygghusviken

SÄRBO MED ADELSÖ

VILKA ÄR DE?

FILMEN VARNAGEL
i Solna och Cannes

ÅRETS ADELSÖBOR

**RIGMOR
OCH SABINA**

INNEHÅLL

06 Årets Adelsöbor

14 Mitt liv på Adelsö

18 Soldaten Frisk

35 Spöke vid Fengsten

36 Hembygdslaget 50 år

41 Fikingar i mörker

50 Kalendarium

... och mycket mer!

14

41

35

06

18

36

REDAKTION

ANSVARIG UTGIVARE:

Gunilla Dykhoff Sternelius, Sättra
gunilla.sternelius(at)hotmail.com • 070-212 60 85

Anita Björk, Sjövik, Lilla Stenby
anitabjork2(at)gmail.com

Klas Dykhoff, Sättra
klas.dykhoff(at)gmail.com

Kent Lundberg, Stenstorpsvägen
kentlundberg65(at)gmail.com

Britt-Louise Morell, Sättra
morell46(at)hotmail.com

Lotta Person, Hallsta
lotta.person60(at)gmail.com

FORMGIVARE: **Ann Söderström**, Lilla Stenby
raketgrafiskform(at)gmail.com

VIKARIERANDE FORMGIVARE, VÅR 2024:

Lynn Staflund, Munsö
lynn.staflund(at)gmail.com

ANNONSER: **Lennart Mattsson**, Lindby
lennart1945(at)gmail.com • 070-838 97 76

KALENDARIUM: **Ove Westerberg**
ovewesterberg(at)telia.com

TRYCK: **GETR**, Sundbyberg

OMSLAGSBILD: ANN SÖDERSTRÖM

LEDARE

JUBILEER OCH ENGAGEMANG

Adelsö bubblar igen efter en lång vinter. Föreningarna på ön förbereder alla möjliga aktiviteter och happenings.

Flera föreningar har jubileum i år: **Birkakören** fyller 50 år och firar med härliga jubileumskonserter till hösten. Föreningsrådets engagerade medlemmar skapade **Vandringsleden** för 30 år sedan och i år firas leden med fler stationer än tidigare. Leden har under året rustats upp av hängivna karlar som burit ut sand, spänger och bänkar som gör leden ännu bättre. **Hembygdslaget** tog sin form för 50 år sedan och fortsätter värna om Adelsös historia på ett fantastiskt levande sätt. Insamling av historiska dokument, spännande föreläsningar och Hembygdsdagen skapar ett historiskt sammanhang för oss alla.

Många aktiviteter som görs under sommaren vänder sig ännu mer till barn. Förra årets Magnus Ladulåslopp lockade en massa ungar att springa. Adelsö Evenemang och Adelsö IF gjorde flera event där barnen var i fokus. Och det planeras nu fler aktiviteter för barn – det är fantastiskt och blir en fin grogrund för familjer som vill skapa ett liv på Adelsö.

Det är härligt att vara en del av Adelsös engagerade samhälle. Lika tråkigt är det att konstatera att det finns saker som inte fungerar alls. Vildsvinen på ön är nu fler än någonsin. De orsakar omfattande och dyrbara skador på grödor, tomter, vägar och gården. Problemet har pågått under många år och

ingenting har förbättrats. Värna Adelsö har haft möten med ett par av de större markägarna för att diskutera frågan och vad som kan göras. Vi kan konstatera att de inte är villiga att göra någonting. Adelsö är en perfekt plats att föda upp vildsvin för att kunna jaga dem i dyra jakter.

Det kan inte fortsätta så här. Markägare och jägare har ett ansvar för att hålla viltstammen på en balanserad nivå. Den nivån har fullständigt sparat ur på Adelsö. Att alla Adelsöbor ska vara tvungna att hägna in sina tomter för totalt sett miljontals kronor för att markägare ska ägna sig åt nöjesjakt, det är absurt.

Vi kommer nu att be alla som fått skador på sina marker, att skicka in bilder till Värna Adelsö. Därefter kommer vi att uppvakta Länsstyrelsen och kommunen och begära omedelbara åtgärder. Adelsö är en fantastisk ö och förtjänar att fortsätta vara så!

Anders Gustafsson

ORDFÖRANDE
VÄRNA ADELSÖ
OCH FÖRENINGSRÅDET

ADELSÖ VÄL VÄRT ATT VÄRNA!

REDAKTÖRENS RADER

Skrivardröm

Skrivande människor drömmer inte sällan om det stora genombrottet som författare och att kunna leva på sitt skrivande.

Även om jag känner mig hyfsat säker i skrivandets hantverk så insåg jag tidigt att en yrkesbana som författare inte var något för mig. Jag är inte tillräckligt ambitiös och kaxig, och jag är en usel försäljare. Så jag är mycket nöjd med att vara amatörförfattare.

Men en skrivardröm som väcktes hos mig på 1990-talet har jag inte kunnat släppa: att få skriva i en lokaltidning.

Det var Arboga Tidning som tände gnistan. Vi prenumererade på den när vi hade sommarställe vid Hjälmarens strand under cirka 15 år. Jag älskade den tidningen! En rubrik på förstasidan kunde vara "Traktor i diket i Findla". Eller "Campingrenoverar minigolfbanan". Som stockholmare kunde vi skratta åt dessa stora små nyheter men jag kände samtidigt: Det är ju viktiga grejer, nära frågor. Som påverkar de människor som lever och bor här. Jag fick lust att skriva om sådant.

Den drömmen gick i uppfyllelse (måste nypa mig i armen): Jag skriver i en lokaltidning. Om viktiga grejer som påverkar oss som lever och bor här, på Adelsö.

I det här numret har vår nya skribent

Jessica Fors intervjuat några sommarboende på Adelsö. Vad vore Adelsö utan dem?

Våra föreningar berättar om säsongen som gått och i kalendariet får vi veta vad sommaren och hösten har att bjuda oss Adelsöbor på. Som alltid massor, för alla.

Vi är också glada att välkomna vår vikarierande layoutare Lynn Stafund som bor på Munsö.

Gunilla Dykhoff Sternelius
REDAKTÖR, ADELSÖNYTT

FOTO: KLAS DYKHÖFF

.....

Värna Adelsös syfte är att slå vakt om
Adelsös natur och kultur samt främja möjligheterna att bo,
arbeta och tillbringa fritiden på ön.

.....

Årets Adelsöbor – två stöttepelare

Varje år utlyser Värna Adelsö ett pris som Årets Adelsöbo. Priset är på 5 000 kronor och går till någon som gjort betydelsefulla insatser för vår ö. I år delas priset mellan **Rigmor Wallin** och **Sabina Bergqvist**. Grattis!

Det kom in många nomineringar, men Värna Adelsös styrelse valde att ge priset till Rigmor Wallin och Sabina Bergqvist för deras imponerande arbete i Adelsö Evenemang.

Motiveringen från Värna Adelsö är:

Rigmors och Sabinas fina insatser och omfattande arbete i Adelsö Evenemang. Under ett flertal år har de med stort engagemang och ansvar genomfört många aktiviteter för alla åldrar – både barn och vuxna – på Adelsö. Sprider mycket glädje!

”Roliga saker för alla Adelsöbor.”

Med det mottot skapades 2012 Adelsö Evenemang och det är lika giltigt idag. Rigmor var med i styrelsen från start och Sabina från 2017 då hon också blev sekreterare. Rigmor har varit ordförande (från 2019) och Sabina sekreterare under en otroligt expansiv period. Nu har Mathilda Björk tagit över ordförandeklubban men Rigmor sitter kvar i styrelsen. Och Sabina fortsätter som sekreterare.

Valet av dessa två stöttepelare i Adelsö Evenemang var lätt. Ingen förening på ön arbetar så brett som Adelsö Evenemang, både vad gäller aktiviteter och åldrar. ”Finns det någon förening på ön som har så många aktiviteter för barn som vi”, frågar sig både Sabina och Rigmor. De själva tror inte det. ”Vilken förening på ön arrangerar allsång med icke-religiös musik i vår kyrka”, frågar de också. Ingen, är nog svaret.

Bredden i verksamheten har alltid varit föreningens motto, med tillägget - enligt båda pristagarna - ”att vi i styrelsen också ska tycka det är roligt”. ”Det sättet att skapa aktiviteter tycker jättemånga om. Därför har vi aldrig problem att hitta frivilliga som ställer upp när det är dags.”

Adelsö Evenemangs årliga aktivitetspalett är omfattande: Julgransplundring, Sportlovssbio för de yngsta, Påskkalas på Adelsöullen, egen station på Vandringsdagen, Adelsö Runt med Poker Run, Barnens Dag också på Adelsöullen, Hallooweenpromenad, Julmarknad, Julmingel tillsammans med Café Hovgården, Annandagspingis och Onsdagspoker. Vissa arrangemang görs för Adelsö Evenemangs egen maskin medan andra arrangeras tillsammans med andra föreningar och lokala företag och med stöd av olika slag. ”Vi får inte glömma det årliga stipendiet”, säger pristagarna. ”I år gick det till syskonen Stintan och Stefan (se sid. 44). Vi ställer också upp med folk på andra föreningsarrangemang.”

Blir det några förändringar framöver? ”Med vårt motto som utgångspunkt kan säkert ytterligare roliga saker tillkomma”, säger de båda. Priset delas ut på Värna Adelsös årsmöte den 8 juni i Pannrummet.

Siri Lundmark och Stefan Wählin
Värna Adelsö

FOTO: SIRI LUNDMARK

Fakta om pristagarna

Rigmor Wallin flyttade 1995 från Tumba till Adelsö då hon mötte kärleken Åke. Hon hade aldrig varit på Ekerö tidigare. 1996–2002 drev Rigmor och en kollega en presentbutik, först i Smedjan och sedan i Uppgården där det även blev kafé. 2011–2019 arbetade hon med Daglig verksamhet på Sättra. Förutom arbetet på Adelsö har Rigmor arbetat sammanlagt 40 år inom Botkyrka kommun, inledningsvis som dagmamma och senare förskollärare. Rigmor bor på Stenstorpsvägen tillsammans med Åke Wallin.

Sabina Bergqvist är uppväxt på Adelsö och bor med sin familj i uppväxthemmet. Hon har gått i skolan på Munsö. Sabina är verkligen en sann Adelsöbo: Hon har sammanlagt varit helt borta från Adelsö i cirka fyra år sedan hon föddes. Sabina är utbildad socionom och arbetar som biträdande enhetschef på Rebeckahemmet i Skå. Rebeckahemmet är ett behandlingshem för unga tjejer. Sabina bor på Norrängsvägen tillsammans med Björn Bergqvist och tre barn.

Moses Björk

– mottagare av årets hederspris

Värna Adelsös styrelse har beslutat att tilldela Moses Björk årets hederspris. Han får det för sina mångåriga, omfattande och positiva insatser för Adelsö.

Moses – som egentligen heter Seth Sture i förnamn – kan se tillbaka på Adelsös utveckling med egna ögon och egna insatser eftersom han bott hos oss på ön i hela sitt snart 94-åriga liv.

Moses Björk. FOTO: PRIVAT

Värna Adelsös motivering är:

Moses engagemang i föreningslivet, hans egen bok om gårdarna på Adelsö, hans arbete som valförrättare under många årtionden och - inte minst - hans arbete i AIF:s Tisdagsgrupp med skötseln av idrotts- och festplatsen, samt mycket annat, har varit och är mycket värdefullt och har bidragit till det som vårt fina Adelsö är idag. Moses är en mycket värdig mottagare av priset.

Siri Lundmark och Stefan Wåhlin
Värna Adelsö

ADELSÖ ÖLFESTIVAL

15 JUNI 2024

**18 BRYGGERIER FRÅN STOCKHOLMS-
TRAKTEN BJUDER PÅ SINA ÖL**

ALLT FRÅN LAGER / ALE / IPA TILL SURÖL

Inbjudna foodtrucks står för maten, och på verandan har vi en cavabar med vin och alkoholfritt. Underhållning från lilla scen under hela dagen.

Öppet mellan 12.00-22.00

Mer information på Facebook eller www.billetterto.se.
Inträde kan köpas på plats eller förköpas på billetterto.se.

VÄLKOMNA!

ADELSÖ ÖLFESTIVAL SINCE 2015

ÖPPNA HELA MUNSÖ SKOLA IGEN!

Återöppna hela Munsö skola! Det kräver Föreningen Värna Adelsö i en skrivelse till barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och alla åtta partiernas gruppleddare i Ekerö kommun.

FOTO: ANN SÖDERSTRÖM

– **En fungerande skola** är en förutsättning för att få människors liv att fungera och att få fler att flytta till Ekerö. Barnen ska inte behöva åka flera mil för att gå i skolan. De ska kunna gå i skolan i sitt närområde, även på landsbygden, säger Anders Gustafsson som är ordförande i Värna Adelsö med närmare 700 medlemmar.

– Att behöva byta skola efter årskurs 3, när man precis börjat utveckla sina färdigheter och hittat sina vänner är inte attraktivt för någon, fortsätter Anders.

Den politiska majoriteten har uttryckt att de kommer att öppna för fler klasser i Munsö skola. Man har också sagt att det kommer att ske när det finns fler barn som vill gå där.

Men Värna Adelsö menar att om det inte finns en konkret plan för att barnen ska kunna fortsätta gå där till årskurs sex så är det många som väljer skolor inne tätorten.

I den politiska plattformen för kommunens nya styre sägs bland annat att vi ska bevara vår landsbygd. Och att det är viktigt att man kan bo och verka i hela kommunen. Munsö skola med klasserna förskola till årkurs 6 är en förutsättning för att denna ambition ska kunna bli verklighet!

En förälder på Munsö skrev i våras till Värna Adelsö: ”Jag och min fru flyttade till Munsö i somras så att vårt lilla barn skulle få bo lantligt och naturnära. Om skolan stänger eller minskar sin verksamhet, då uppstår risken att folk flyttar härifrån. Om man kan utbilda sina barn nära hemma, då uppmuntras folk att bo kvar.”

Björn Rydberg

UPPLEV HOVGÅRDEN

NYTT BIDRAG FÖRLÄNGER PROJEKTET

Lekplats i Danmark. Bild tagen vid studiebesök för inspiration till Hovgårdens utveckling.

kommunstyrelsen i april. Förslaget fokuserar på tillgänglighet, information och hållbarhet och syftar till att främja god lokal samhällsutveckling.

Ny förvaltningsplan

Ett förslag på ny förvaltningsplan för Birka och Hovgården har tagits fram. Boende på Adelsö har genom Adelsö föreningsråd haft möjlighet att inkomma med synpunkter, och manuset har gått på remissrunda inom respektive organisation som ingår i Världsarvsrådet, det vill säga Ekerö kommun, Statens fastighetsverk, Region Stockholm och Länsstyrelsen. När detta tidningsnummer utkommer bör den nya förvaltningsplanen vara på plats.

Viking Sweden

Under våren görs flera marknadsföringsinsatser i samverkan med organisationen Viking Sweden, som projektet har varit med att grunda.

Våren 2023 genomförde Viking Sweden tillsammans med Visit Sweden en pressresa till flera vikingadestinationer i Region Uppsala och Region Stockholm. Internationella journalister fick bland annat avnjuta ”Swedish fika” på Café Hovgården och uppleva en fantastisk guidning av Kalle Runröstare. Enligt Visit Sweden har det gemensamma medievärde som alstrats för världsarvet Birka och Hovgården beräknats till 10,4 miljoner! Detta besked gav givetvis mersmak, så det blir fler aktiviteter för att uppmärksamma vårt världsarv i Sverige och utomlands.

*Text och foto: Faravid Svalfors af Ugglas
Projektledare Upplev Hovgården*

I mars månad fick Ekerö kommun besked om att *Upplev Hovgården* beviljas stöd från Riksantikvarieämbetet, vilket innebär att projektet kan förlängas året ut. ”Jag är oerhört glad över detta och ska göra mitt yttersta för att få så mycket gjort som möjligt under året”, skriver projektledaren Faravid Svalfors af Ugglas.

Framtidsplaner för världsarvet Hovgården

Tillsammans med boende på Adelsö, myndigheter och organisationer, lokalt näringsliv och andra intressenter har projektet tagit fram ett förslag på framtidsvision för världsarvet. Detta förslag ingick i projektbeställningen och presenterades för

Välkommen till Adelsö kyrka

Se dig om på kyrkogården.
Känn av lugnet inne i kyrkan.

Gå i gudstjänst.

Träffa våra fantastiska
vaktmästare.

Sjung i vår kör Ad Mundi.
Var kreativ med flitiga fingrar.

Ta ut stegen på vår
pilgrimsvandring.

Lyssna till skön musik.

Vi finns här för dig.

För mer information besök
gärna vår hemsida:

www.svenskakyrkan.se/ekero

Svenska kyrkan
EKERÖ ADELSÖ-MUNSÖ LOVÖ

VARNAGEL I SOLNA OCH CANNES

Arbetet med att göra Adelsöfilmen Varnagel till en teveserie fortgår för fullt, och många skickliga och spännande personer ansluter till projektet. Just nu arbetar vi med pitchmaterialet samt försöker skapa uppmärksamhet kring projektet.

Huvudrollsinnehavaren Suzanne Reuter intervjuas.

FOTO: PRODUKTIONSBOLAGET THORHÖK

Från vänster: Faravid Svalfors af Ugglas,
Karolina Berkell, Thomas Hedengran
och Henric Brandt.

I början av mars deltog flera ur teamet kring filmen Varnagel på Sci-Fi-mässan i Solna. Suzanne Reuter, som har en av huvudrollerna i piloten och i den tänkta serien, intervjuades på scenen inför en stor publik. På plats fanns även pilotens regissör Henric Brandt, filmaren Thomas "Elvis" Gustavsson, producenten och Ekeröbon Karolina Berkell samt skådespelarna Thomas Hedengran, Urban Bergsten och Jerker Fahlström, samt jag själv, som skrivit manus och producerat filmen.

Varnagel representeras dessutom på Cannesfestivalen i slutet av maj. Vi hoppas

kunna förverkliga serien och därmed få berätta sagan om de mäktiga Haldungarna och Toftingarna och deras maktkamp på Adelsö och Björkö under början av vikingatiden!

Följ gärna Varnagels officiella sida på Facebook för att hänga med i vad som händer med projektet och för möjligheten att se piloten under kommande biovisningar!

*Faravid Svalfors af Ugglas
Filmskapare*

MITT LIV PÅ ADELSÖ

Jag heter Marianne Björk och min man Moses Björk. Vi är nu bland de äldsta på Adelsö, båda är över 90 år.

Moses är född på ön och är son till Hagar och Otto Björk. Jag kom till ön från Sigtuna 1958, samma år som vi gifte oss.

Vi bodde först i en lägenhet på ett rum och kök i Hovgårdsberg och i oktober 1961 flyttade vi till vårt nyrenoverade hus i Hovgården.

Huset har gamla anor från 1700-talet, det har varit klockarbostad. Någon gång på 1930-talet till 1942 var det posthus till Post-Oskar.

Efter det ett äldreboende och sedan flyttade Styvborn in och drev ett litet kafé där det serverades kaffe genom en lucka i väggen. På 1950-talet köpte min svärfar huset av kyrkan, pengarna för köpet användes till att renovera orgeln med.

Det har ändrats mycket under min tid på ön, bland annat fanns det två skolor, en i Mälby och en i Stenby. Ingen bussförbindelse fanns på ön, bussen gick bara till Sjöängen. Det var gott om arbetshästar och mjölkkor, man kunde köpa mjölk direkt av bonden.

I Hovgården fanns då en bensinpump och ett lastbilsåkeri. Dessutom en lanthandel i huset Karlberg (det gula nära vägen). Där fanns det mesta som behövdes till hushållet: köttdisk, olika matvaror, en kaffekvarn, stora hela ostar som skars upp i beställda bitar, sill i tunna, torkad lutfisk, ärtor i lösvikt. Men också sybehör, underkläder, cement, trädgårdsredskap, målarfärg, spik och skruv med mera.

Alla Moses syskon bodde då hemma på Hovgården och det fanns arbete till alla, även de som var ingifta.

En liten affär fanns också vid Karlslund.

I Uppgården fanns en poststation som drevs av Gunnar och Bettan som också bodde i samma hus.

Hembygdsgården var då inte utbyggd och brandstationen var heller inte byggd. Utan där låg en röd uthuslänga, där en brandspruta också stod.

Det fanns flera trädgårdar på ön, bland de större kan nämnas Erik Svensson i Stenby, Nisse Larsson i Haga/Lindby, Sättra Trädgård och sedan fanns flera mindre odlare. Björks hämtade potatis, grönsaker, blommor, björkris med mera och körde till torget.

Sättra gård var en stor arbetsplats, ett hem för funktionshindrade, där fanns många hus sedan det tidigare hade varit barnkoloni. Stenby säteri var också en stor arbetsplats, det drevs av landstinget som ett konvalescenthem.

» Min utbildning inom yrket fick jag av mina egna fyra barn «

Jag arbetade i Björks Lanthandel men efter att sista barnet var fyra år började jag arbeta inom kommunen och arbetade på Adelsö

MARIANNE OCH MOSES MED SIN ÄLSKADE BÅT.

Barnstuga. Det var inte så hårda krav då, min utbildning inom yrket fick jag av mina egna fyra barn. Efter ett tiotal år började jag arbeta inom hemtjänsten. Sedan tog jag en anställning som matsalsvärdinna på Skytteholm, men det var ett tungt arbete och det slet på kroppen. Jag började då arbeta som inre kyrkvaktmästare i nio år fram till min pension.

Efter pensionen drev jag och min vän Gun Larsson kaféet i Uppgården under två somrar, med hembakt bröd och lite hantverksförsäljning. Moses och jag var stugvärdar i Uppgården åt Hembygdslaget under ett tiotal

år vilket innebar att vi höll i uthyrningen med ansvar för bokning och nycklar. Vi började med att göra rent och ta reda på gamla saker för att sedan se till att allt var rent och snyggt.

Bland mina fritidsintressen var att klä om möbler, skapa en fin trädgård samt måla tavlor och porslin.

Efter en resa till Dalarna tyckte jag att deras målade korgar var så fina att jag började med korgmålning och det ledde till att jag startade målargrupper. Det var populärt, så en period hade jag för- och eftermiddagskurser en dag i veckan i Uppgården. Vi målade ljusstakar,

prydnadssaker med mera och alla tyckte det var roligt. Vi sålde även våra alster på Ekebyhovs slott.

Målargruppen hjälptes också åt att göra i ordning Uppgården, klädde om soffan, lagade och fräschade upp stolarna och det stora skåpet. Vi skaffade mattor till rummet, allt skulle vara i gammal stil. Vi målade kökssoffan och en skänk i köket i blått.

Jag var också med i Birkakören under många år, vi gjorde en revy som spelades vid ett flertal tillfällen och åkte på resor till Wien och Danmark.

Genom att Moses var med i styrelsen för Mälaröäkarna gjorde vi också resor med dem till Helsingfors, Wien, Frankrike och Köpenhamn. Efter pensioneringen så har Moses

och jag också gjort olika resor, vi träffade och umgicks med många olika personer. En del har vi fortfarande kontakt med.

Nu blir livet lite stilla när vi inte kan och orkar göra det som vi tidigare kunnat, men jag har fina minnen att se tillbaka på. Sjön och närheten till den har betytt mycket för mig. Vi har gjort både långa och korta utflykter med båten, badat och gjort skridskoutflykter med hela familjen.

Vi har också glädjen av att ha fyra barn samt deras makar och åtta fina barnbarn och fem barnbarnsbarn.

Marianne Björk med hjälp av Anita Björk

GETR

All reklam, design och print!

Högsta kvalitet till bästa pris!

Beställ eller kontakta oss på
info@getr.se
076-242 44 43
www.getr.se

Soldaten Frisk på friarestråt?

”En septemberdag 1918 steg två män ombord på ångfartyget Viking som låg vid Stadshuskajen i Stockholm. Resan gick via Björkfjärden ut mot Adelsö. De båda kom i samspråk och det är ovisst om de kände varandra före resan. Den ene var Edvin Pettersson Frisk, född 1879, soldat vid Svea Trängregemente i Örebro. Han var klädd i sin uniform. Den andre var konstnären Carl Olausson, född 1853.

Soldaten måste ha varit stilig i sin mörkblå uniform med ljusblå krage och vita passpoaler vid knapphålen. Konstnären fick lust att avbilda soldaten. Färg och penslar hade han för dagen lämnat hemma. Det fick bli en skiss i blyerts istället. Med snabba streck formades soldatens porträtt. Olausson slarvade inte med detaljerna. Skissen blev välgjord och karaktärstragen fint återgivna. Med skissen i sin hand tog soldaten sikte på gården Källvreten som låg på gångavstånd från ångbåtsbryggan. Där skulle han träffa någon för vars skull han nu klätt upp sig. Och skissen överlämnades som ett minne av besöket.”

Kanske gick det till så här – kanske inte. Det är svårt att i efterhand få fatt i den verkliga historien när ingen finns att fråga. För mig började alltsammans ta form när jag nyligen fick skissen i min hand. Den hade ramats in på ett

SOLDATEN FRISK TECKNAD AV CARL OLAUSSON 1918 (ELLER 1915?)

enkelt vis och hittades nu på Källvretens gårdsvind bland en mängd bråte. Tavlan var dammig, smutsig och av möss lite avskavd i hörnen. Den hade förmodligen under många år hängt på en vägg i Källvreten. När jag lossade skissen ur ram och glas kunde jag på baksidan läsa ”Edvin Frisk, Källvreten 1918 den 1 september Lindby/Adelsö/Ekerö/Viking”. På framsidan hade någon skrivit ”Porträtt” och lagt till Olaussons namn. I hastigheten hade konstnären nämligen

glömt att signera skissen.

Men vem var nu denne Edvin Frisk och vad gjorde han på Adelsö? Som van släktforskare började jag leta i arkiven och fann hans historia: Född i Nysätra i Västmanland 1879, arbetade som dräng på gårdar i Fjärdhundratrakten och gick med i Svea Trängregemente 1899.

» Vem var Edvin Frisk och vad gjorde han på Adelsö? «

Där skötte han hästarna och registrerades som hovslagare. Det var omkring 1910 men därefter är han osynlig i uppteckningarna. Han finns

inte ens med i Trängregementets egna rullor. Så vi vet inte hur länge han var soldat, om han tog avsked och när han dog. Han går bara inte att hitta vilket är mycket frustrerande för en släktforskare.

Det finns dock några livstecken. På 1920-talet råkade han i slagsmål med en civil person och fick böter. Inte så bra för en soldat. På nätet hittar jag flera foton från soldatlivet i Örebro vid ungefär samma tid, men inga namn på soldaterna. Edvin Frisk hade dock mycket karaktäristiska drag som gör att man snabbt urskiljer honom ur mängden; kort till växten, lite illmarig, rentav spjuveraktig och full med energi.

Så hur var det nu med själva historien? Kan det finnas en annan version? Datumet 1918 kan mycket väl tolkas som 1915. En svag antydning om det finns på själva skissen. Eftersom Edvin

NU SÖKER BIRKAKÖREN PÅ ADELSÖ FLER SÅNGARE!

Birkakören är en fristående kör som gör konserter till bland annat valborg, sommar och jul men även temakonserter tillägnade olika artister som till exempel Monica Zetterlund, Ted Gärdestad och ABBA. Kören leds av Johan Wallnäs och övar i Adelsö hembygdsgränd på lördagar kl. 10.45–12.45. I år fyller Birkakören 50 år som firas i november då vi sätter upp en stor jubileumsföreställning tillsammans med orkester och solister.

Välkommen att höra av dig till oss på birkakoren@gmail.com

Frisk inte hade några släktingar på Adelsö så borde hans besök gällt någon nära bekant.

I Källvreten bodde vid det här tillfället en nybliven änka, Alma Kristina Larsson, född 1865. Hon hade varit gift med Karl Fredrik Larsson från Tillinge. Det kan finnas ett samband här eftersom Tillinge var Frisks hemtrakter. Kan det vara så enkelt att Frisk helt enkelt var på friarestråt? Alma ägde en del av marken i Källvreten – inte många mantal men ändå något som kunde locka en fattig soldat. Frisk var ju uppklädd vid tillfället och Alma hade något att fira – hon hade just fyllt femtio.

» **Soldaten och konstnären kan knappast ha varit närmare bekanta - de kom från olika samhällsklasser** «

Men konstnären då? Ja, han var rätt känd vid den här tidpunkten, illustratör, porträtt- och landskapsmålare. Soldaten och konstnären kan

knappast ha varit närmare bekanta – de kom från olika samhällsklasser. Konstnären var ofta på Ekerö och letade motiv till sina målningar. Kanske träffades de båda av ren slump hemma hos Alma i Källvreten. Olausson hade uppdraget att illustrera allmogebertelser. Här kan han ha hittat motiv. Vi lär aldrig få veta hela sanningen. Någon sentida släkting till Alma borde känna igen tavlan som länge hängde på väggen i Källvreten och sedan sparades. Det är nu över hundra år sedan soldaten tog sig till Adelsö den där septemberdagen, ett kärt besök som någon gärna ville minnas.

Gunilla Lindberg
Kulturskribent/Ekerö

PS. Det verkar som om Edvin Frisk förblev ungtkarl hela livet. Något gick galet med frieriet på Adelsö.

ADELSÖ MASKINUTHYRNING

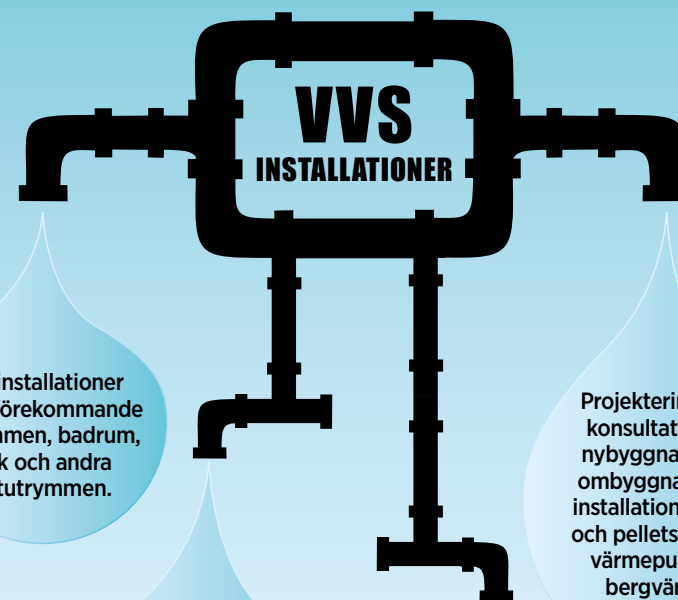
Vi har ett större utbud av maskiner än på bilden. Vi utför även mindre markentreprenader på Adelsö.

Fredrik Wilson

Solvändan 40, 178 92 Adelsö
fredrik.wilson55@gmail.com,
070-699 58 79, 070-699 58 57

ALSNÖ RÖR AB

Rörinstallationer i alla förekommande utrymmen, badrum, kök och andra våtutrymmen.

Projektering och konsultation av nybyggnationer, ombyggnationer, installation av ved och pellets pannor, värmepumpar, bergvärme, luft och vatten.

Konverteringar till vattenburet värmesystem, renovering och byte av avloppssystem, reparationer och service av installationer av vatten- och djupvattenpumpar.

Installation av pumpstationer, kylbärarsystem för kylsystem, installation av enskilda avloppssystem, grävning med minigrävare tex vatten, avlopp och el över tomt.

Auktoriserat
VVS-företag

Mälbyvägen 18, 178 92 ADELSÖ, alsno@telia.com
Anders Johansson, 070-565 15 10, 070-595 90 56

SÄRBO MED ADELSÖ

Många adelsöbor är folkbokförda på andra adresser. De har Adelsö som lantställe och vistas här mer än bara under sommarhalvåret. De är särbor med Adelsö. Vilka är de? Jag har intervjuat fem av dem och ställt samma frågor. De bor på tre olika delar av ön.

Redan som nyinflyttad adelsöbo lärde jag mig att köerna till färjan tilltog varje vår och sommar. Det blev ett vårtecken lika välkommet som de spatserande tranorna vid Sjöängen. Jag har länge varit nyfiken på vad människor som inte bor här permanent tycker om vår underbara Adelsö. För någonting händer när man tar färjan över från Sjöängen/Munsö. I mitt yrke som förskollärare hör jag ofta barn prata om portaler i sina lekvärldar. Jag har också en portal: "fett ostressad-portalen". Den träder jag in i, så fort bommarna på Tora går upp!

Johan Toorell, Sättra

är tyst och lugnt. Vi är flera kompisar som bor här och vi umgås mycket och jag fixar

1. Jag är 43 år, arbetar som regissör och bor i Stureby. Jag har hyrt boende på Sättra sedan 2007 tillsammans med kompisar och köpte senare eget. När jag lämnar färjan kan jag pusta ut.
2. Det är så fint här. Jag uppskattar naturen. Det

- med grejer i huset. Bada i solnedgången. På sommaren är jag här nästan hela tiden och på våren nästan varje helg. Mer sällan på vintern.
3. En gång när jag plockade svamp i skogen hittade jag en bortsprungen hund som jag la i svampkorgen, jag fick hjälp av en annan svampplockare att hitta ägaren till slut.
 4. Jag saknar ingenting speciellt. Adelsö har allt jag vill ha.
 5. Klimatförändringar. Man märker att det blir torrare varje sommar.

Här är frågorna som var och en av de intervjuade fick. Svaren har motsvarande numrering.

1. Vem är du och vem blir du på Adelsö?
2. Vad uppskattar du med Adelsö?
3. Nämn en minnesvärd händelse kopplad till en plats på Adelsö.
4. Vad saknar du på Adelsö?
5. Hur ser du på Adelsös framtid? Vilka utmaningar står vi inför?

Klara Urwitz, Sättra

1. Jag är 52 år, har man och tre barn. Bor på Södermalm, arbetar som lärare på Elisabethskolan samt som hudterapeut och har egen verksamhet i storköket på Sättra. Vi har haft lantställe på Sättra sedan 2018 men vistats här tidigare hos familj som bor här. Redan när man väntar vid Sjöängen på att åka över känner man "Äntligen är jag här, balsam för själen".
2. Naturreservatet där man kan promenera och bada, och badbryggan på Sättra. Det händer så mycket på Adelsö. Det är inget vanligt lantställe. Det har utvecklats mycket under åren.
3. När man får fisksoppa hos Fiskarn på Sätt-

tra efter att man gått vandringsleden på Vandringsdagen.

4. Det vore mysigt om det fanns en restaurang man kunde besöka.

5. Då vi inte har bil så använder vi kommunala färdmedel och det är ofta som bussarna inte fungerar som de ska. Bussar som inte åker över eller inte funkar. Jobbigt att stå och vänta när det är kallt.

Patrik Hildingsson, Hallsta

- Adelsö. Här andas vi ut och sover ut, jag blir mer och mer lantis för varje dag. Kan tänka mig att bo här permanent så småningom.
2. Vi uppskattar både tillgängligheten till vatten, vandring och att kunna få vara inne och tända ljus när det är becksvalt ute. Att samla hela familjen. Adelsö är anspråkslöst och märkvärdigt. Det är enkelt och prestigelöst, lantligt och bonnigt i positiv bemärkelse. Vi ska värna om anspråkslösheten, det är en lyx.

3. Jag har minnen som bygger på möten med människor. Jag träffar hela tiden adelöbor som gör att jag blir ett bättre jag och fortsätter göra mig till en bättre person.
4. Det finns oändliga badmöjligheter men tillgänglighet till vatten är sämre. Till exempel ett badtorn för ungdomar att samlas kring. Vi saknar även en sommarrestaurang.
5. Adelsö har en stark lokalpatriotisk styrka med aktiv idrottsförening och kyrkoengagemang. Adelsö har "Sveriges näst bästa lanthandel". (Vågar inte påstå bästa för det kanske finns en bättre?) Men ingen geografisk plats är starkare än de som bor där. Adelsö är underutvecklat och utmaningarna handlar mindre om själva Adelsö än om Ekerö kommun. Ta det här med cykelvägar som exempel. Det borde satsas mer.

Paulina Robertsson, Hallsta

1. Jag är 53 år, änka sedan 2017, har två barn. Bor på Södermalm och arbetar på Viktor Rydbergs skola som lärare i svenska, engelska och SO.

Vi byggde huset i Hallsta 2015 och är här nio av tio helger. Jag provade att bo permanent på Adelsö men det var under pandemin och det blev alldeles för isolerat för en ensamstående mamma.

Redan på färjan över blir jag en mer avslappnad människa som kan ägna timmar åt trädgårdsarbete och odling. En gladare, ledig människa.

2. Att det är en ö, det finns mycket vatten. Det påminner mig om havet och Laholm där jag är uppvuxen. Adelsö har en intressant historia och ett aktivt föreningsliv om man vill vara med i det. Jag och min sambo Johan är till exempel med i Birkakören.

Jag uppskattar även det hälsofrämjande som gymmet och yogan i Alviken erbjuder samt gemenskapen mellan familjer och grannar på Hallsta. Brygg- och båtlivet. Det finns

en fantastisk matbutik här och mysiga Café Hovgården.

3. Flygarbacken i Hallsta där jag upplevt många solnedgångar och en gång förrättat en vigsel.

4. Fler välkomnande stränder. Det är liten tillgång till vatten för att vara en ö. Fler allmänna bryggor tillgängliga för besökare. Större gym, ett bageri och en permanent restaurang. Saknar även specialinriktad verksamhet för välkomnande av nysvenskar och flyktingar på Adelsö med fokus på integrerande verksamhet. Samt ett Hilma af Klint-kulturcentrum. Det borde finnas!

5. Bussarna som åker i diket och kör fel. Det är obehagligt.

En ö-anpassad buss med byte till större buss vid Sjöängen skulle vara bättre.

Stefan Böhm, Lindby

1. Jag är 81 år och är skådespelare och regissör. Bor i Birkastan. Mina föräldrar köpte gården i Lindby på 50-talet.

2. Naturen. En tystnad som slår emot en och en ro som man söker.

3. När jag var liten var vi ett gäng barn som fick hoppa högt från höskullen på Lindby utan att vi gjorde oss illa. I början på 50-talet fick det plats tre bilar på färjan. Det kunde ta timmar att komma över. Det finns fortfarande kvar en ljusblå busskur i Lindby från 50- och 60-talet då Moab skötte

busstrafiken. Det fanns även en bagarbod i Lindby under sommaren och där kunde man få nybakade wienerbröd bland annat.

4. Ett matställe som finns här året om. Pizzerian var okej men det var ju mer fokus på hämtmat. Man vill sitta ner och träffa folk.

5. Det har utvecklats bra men är inte samma "bonnaland" som när jag var liten. Det fanns få sommargäster, det var bönder och odlingslandskap mestadels. Att ta sig från hemmet i Råsunda till Adelsö kunde ta timmar. Dagens infrastruktur med färjan och inte en bro hindrar större utbyggnation. Delar av Ekerö som Närlunda och Träkvista påminner om förorter till Stockholm. Men där tror jag inte Adelsö kommer att hamna.

Jessica Fors

ADELSÖ FESTIVALEN

7 SEPTEMBER | PANNRUMMET, ADELSÖ

ODDJOB – JAZZOO

DUVA

CIVIL POLIS

DUNGEN

MARCUS PRICE

MAJVI

MELINA DO ROSARIO

STILLA HAVET

BILJETTER: TICKSTER ELLER ADELSÖ BUTIK

ADELSÖ KYRKA FÅR GÄSTTOALETT OCH NYTT VAKTMÄSTERI

Öster om Adelsö kyrka kommer Ekerö pastorat att under året bygga nytt vaktmästeri för kyrkans personal och maskiner. Till glädje för kyrkans besökare uppförs samtidigt en tillgänglighetsanpassad toalett.

Inför markarbetet har arkeologer gjort utgrävningar ned till vad som kallas steril grund. Det betyder att man grävt så långt ner så att inga fynd av mänsklig aktivitet längre hittas. På den nivån kommer ledningar att läggas dras, en uppgift som kommer att övervakas av arkeologer.

Vidare har området öster om kyrkan skannats med georadar för att undersöka om där finns lämningar efter tidigare bebyggelse och gamla foton från området har legat till grund för den nya byggnadens gestaltning.

Går allt som planerat står byggnaden klar att tas i bruk vintern 2024.

Lotta Person

FOTO: HELENA ABRAHAMSSON

Glimtar från gudstjänstlivet

Requiem – en hoppfull mässa i folkton, Adelsö kyrka den 18 februari. Kören Ad Mundi samt instrumentensemble under ledning av Carina Einarsson.

PRÄST, OCH FOTO: ANNA UNGHAMMAR

Familjemässan på Jungfru Marie bebådelsedag den 17 mars 2024. Anders Nordsjö som ängeln Gabriel och Anna Unghammar som Maria.

FOTO:
CARINA EINARSON

frutorp@hotmail.com

Jonas 070-745 00 51

**Närproducerat
för alla smaker!**

Adelsö Ägg

www.adelsoagg.se

SAGA SAKNAR NÅNSTANS ATT HÄNGA

Saga Björk är 17 år, uppvuxen på Adelsö och med flera kompisar här. Det var en stor kull, 2007-orna. Saga gick på Adelsö förskola och sedan i Munsö skola.

– Men i sexan bytte jag till Ekebyhovsskolan. För vi hade haft lite otur med många lärarbyten. Så jag behövde komma ikapp inför högstadiet.

Saga bor med mamma Clarry och hennes sambo Conny samt labradoodle Isak i Lilla Stenby. Där är det bra att bo eftersom det är gångavstånd till färjan. Men annars är Saga lite avundsjuk på klasskamrater som bor mer centralt.

– Ja, jag har en klasskompis som bor i Skärvik. När vi börjar klockan elva på torsdagar, då måste jag gå upp 7:30. Hon går upp nio, när jag åker med färjan.

Det måste väl innebära att din kompis kommer hem tidigare också och har mer tid för läxor och aktiviteter?

– Ja, så är det. Jag rider inte längre, till exempel, det finns inte tid till det. Och om jag har tid över så vill jag umgås med mina kompisar.

Saga går på Spira gymnasium på Stora Essingen, samhällsvetenskapsprogrammet. Färden dit och hem tar två timmar, åt varje håll. Ibland mer.

– Jag är ofta väldigt trött på kvällarna, det är knappt att jag orkar plugga.

Saga Björk, 17 år.

FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Går det inte att använda tiden på buss och tunnelbana för att plugga?

– Nja, jag tar min moppebil till Tappström och sen buss, tunnelbana och tvärbanan därifrån. Det blir för splittrat. Och det är ofta väldigt mycket folk, så jag får inte alltid sittplats heller.

Sagas pappa Ted bor i Nyköping och där är hon ungefär varannan helg. Vi konstaterar att det faktiskt går fortare att resa från Nyköping till Sagas gymnasium på Stora Essingen.

Läs mer på ivt.se

IVT
VÄRMEPUMPAR

INN KLIMAT
VÄRME · LUFT · KYLA

Troxhammar byväg 31B, 179 75 Skå
08-560 248 00 • info@inneklimat.se
www.inneklimat.se

Har du funderat på pendelbåten? Den går ju till Lilla Essingen och därifrån går buss 1 till Stora Essingen.

– Ja, men den passar inte så bra med mitt schema, tror jag. Fast jag ska kolla igen.

Finns det något som är bra med att bo på Adelsö?

– Somrarna är oslagbara. Och butiken! De är så bra, lyssnar på kunderna, tar vara på råvarorna till sina goda matlådor. Fast det vore bra om de hade öppet till 19 även på helgerna. Ofta upptäcker man att man har glömt nåt när man ska laga lördagsmiddag till exempel.

Mamma Clarry flikar in:

– Men då skriver man på Grannsamverkan: Hjälp, är det nån som har gräde? Och då löser det sig.

Vi håller med varandra om att Grannsamverkan-gruppen på Facebook är jättebra. Den har räddat oss flera gånger.

Apropå sommaren: Har du några planer?

– Vara med vänner. Kanske resa nånstans men vi har inte bestämt än. Sommarjobb är inte så lätt att få här ute. Jag sökte till kiosken vid Sjöängen förra året men det var redan fullt då.

Vad är det som är dåligt med att bo på Adelsö då? Utöver att det är långt.

– Bussarna! De borde gå oftare på kvällarna. Jag har tur som bor nära färjan men mina kompisar som bor nån annanstans på ön, de måste ofta be om skjuts. Sista 312:an går åtta på kvällen!

Tycker du att det fattas något här ute, för dig och dina kompisar?

– På somrarna ses vi oftast utomhus men på vintern måste vi vara hemma hos nån och det är inte alltid som det går, för vi är ju några stycken. Om föräldrarna ska jobba och så.

Mamma Clarry fyller i:

– Vi har ju lite olika dygnsrytm också. Saga nickar.

– Ja, så nånstans att hänga, säger hon. Där vi kan vara.

Tidigare var det några föräldrar som tog initiativ till en sorts fredagsfik för ungdomar

i klubbstugan vid Adelsövädden, påminner sig Clarry. Vi talar en stund om vad som skulle behövas och landar i ett förslag: Café Hovgården, ordna med kafékvällar för ungdomar, kanske i samarbete med föreningslivet! Saga ser ännu en positiv aspekt på det:

– Vi som har bott här hela livet, vi känner och har varandra. Men om man är nyinflyttad så är det väldigt svårt att träffa nya. Man ser ju inte varandra så ofta, det blir på färjan och bussen i så fall. Så det vore kul, för både dem och oss tänker jag.

Avslutningsvis: Med allt som det innebär att bo på Adelsö, är det värt det?

– Njaa ... Jag hade nog gärna flyttat till en lägenhet närmare stan. Somrarna är fina men på vintern, då är det kämpigt.

Mamma Clarry menar att det nog är senare i livet som man känner tacksamhet över att ha fått växa upp här. Att man ser fördelarna då, inte när man är ”mitt i det”.

Saga replikerar:

– Ja, fast jag tänker ibland ... Jag har till exempel kompisar som bor i Hässelby. Våra uppväxter är väldigt olika. Här är det tryggt. Trygg atmosfär, trygg uppväxt. Det är värt mycket.

Tack så mycket för intervjun, Saga!

Gunilla Dykhoff Sternelius

UNDER VINJETTEN BARN OCH UNG PÅ ADELSÖ
PUBLICERAR ADELSÖNYTT REGELBUNDET INTERVJUER
MED UNGA ADELSÖBOR. DE FÅR KOMMA TILL TALS,
SÅ OREDIGERAT SOM MÖJLIGT. HUR ÄR DET ATT VÄXA
UPP PÅ ADELSÖ? VAD ÄR BRA, VAD ÄR DÅLIGT?
VAD VILL DU SÄGA TILL DEM SOM BESTÄMMER?

*Kom fira
med oss!*

2 för 1

Ekerö Optik

08-560 313 10 | Ekerö centrum | Snett emot Systembolaget
Måndag-fredag 9.30-18.00. Lördag 10.00-15.00

SYNUNDERSÖKNING

50%

RABATT
(ordinarie pris 490:-)

VÄRDECHECK SYNUNDERSÖKNING

BOKA REDAN IDAG!

Boka en tid hos våra legitimerade optiker redan idag. Inget köptvång.

Gäller för glasögon (ej linser, intyg, recept etc). Erbjudandet gäller t.o.m. 22/6 -24

Namn..... Datum..... kl.....

Butik.....

**Vi bjuder
på solglasögon
eller vanliga
i din
styrka!**

Köper du nya kompletta glasögon med premiumglas, bjuder vi på ett extra par glas- eller solglasögon med din egen styrka från utvalt sortiment (värde 4390:-). Gäller lagerglas + - 6/2. Kan ej kombineras med andra erbjudanden. Gäller t.o.m 22/6 -24

Norrgården på Adelsö

Norrgården från luften.
ORIGINAL: FAMILJEN BJÖRK

Rivning av Norrgården 1969.
ORIGINAL: FAMILJEN BJÖRK

Söder om kyrkan ligger Södergården. Man kan ju undra: Fanns det då någon *Norrgården*?

Ja, **det låg** en gård mitt bland alla gravkullar fram till 1969 då den revs. Som ni kan se på bilderna så var det många hus, men man kan inte se många rester av dem nu.

Under kriget var själva gravkullarna bra att gömma potatis i när kontrollanterna kom för

att se hur stor skörden blev och bestämma hur mycket som skulle till Stockholm.

*Agneta Collberg,
Hembygdslagets ordförande*

**ADEL2Ö
2MEDJA**
adelsosmedja.se

Välkommen till Adelsös kulturoas

Vi bjuder för åttonde året på konstupplevelser i en unik miljö. Varje helg från den 22 juni till 10 augusti mellan kl. 12-15 är dörrarna öppna till våra fantastiska gallerirum.

Spökar det vid Fengsten?

När man åker över skogen från Kunsta mot Sättra så kan man på höger sida om vägen se en stor sten som ligger i skogskanten. Stenen heter Fengsten och är sedan gammalt en gränssten mellan Kunsta och Sättra.

eldhandvapen, placerades i fånghålet på vapnet.

Detta var en samlingsplats för jaktlag när de skulle göra upp om hur jakt dagen skulle gå till och den första jakt supen skulle tas. Dock var det ingen som ville ha den placeringen under jakt dagen då det ansågs spöka där.

Under första världskriget var en man en mörk kväll på hemväg till Sättra bärande en stor mjölsäck, olagligt anskaffad. När han hörde röster från mötande gömde han sig bakom Fengsten för att inte bli avslöjad. Två damer passerade men såg den vita säcken skymta, ett

spöke trodde de och sägnen var skapad.

Göta Karlsson berättar att en släkting till henne var på väg med last till Horns brygga. När de passerade Fengsten var det ett sådant tjäderspel där så hästarna vägrade att gå förbi.

Att det fortfarande spökar där vet ju vi som varit där vid midnatt när det är fullmåne ...

Redan 1773 finns det nedskrivet i de historiska kartorna, som finns hos Lantmäteriet, angående Rågåsätgård: "En 2 alnar hög jordfast sten som är 6 alnar lång och bred ligger 14 alnar norr om körvägen till Sättra by och är ett ostridigt kännemärke mellan Sättra och Kunsta."

På en karta från 1806 finns den markerad som "Fengsten". Vad namnet kommer ifrån är okänt men det kan ha att göra med "fänga sig med en jakt sup" eller begreppet "fängkrut" ett krut som i äldre, företrädesvis framladdade

*Text och foto: Agneta Collberg,
Hembygdslagets ordförande*

Trevliga skyltar i skogen

Det finns mycket att glädja sig åt såhär års. Här på Adelsö finns det mycket att glädja sig åt året runt faktiskt.

Under en promenad i slutet av mars upptäckte jag en skylt som inte stått där förut. Skylten står vid ett av de stora stenblocken på vägen vid Sättrapiren. Där kan man läsa olika teorier om hur blocket hamnat där; en mycket trevlig och informativ text.

Några hundra meter längre bort står nästa skylt, vid en av Sättras stora ekar. Båda skyltarna har Skogsstyrelsen som avsändare, så jag mejlade dit och frågade varför de har bestämt sig för att skylta just här. Skogskonsulent Stefan Eklund svarade raskt att det är adelsöbon Ove Westerberg som kontaktat Skogsstyrelsen för att höra efter om de har skyltar som informerar om intressanta biotoper. Det har de.

Skyltarna togs fram när Skogsstyrelsen var delaktig i EU:s landsbygdsprogram "Skogens

miljövärden". Man kan beställa skyltar som passar de biotop typer som ingick i programmet.

Det kommer att sättas upp fler skyltar vartefter. Hittills har jag hittat fyra stycken.

Text och foto: Klas Dykhoff

ADELSÖ FÖRENINGSRÅD - VANDRINGSLEDEN

30 år i vandrarnas tjänst

Adelsö vandringsled firade sin 30-årsdag med lite extra pompa och ståt på Kristi himmelfärdsdag den 9 maj.

Förra gången det var extra stort vandringskalas var när Adelsös hembygdslegendar Linnea Kulle Lindblad invigde den 14 kilometer långa vandringsleden 1994. Sedan dess har Adelsö föreningsråds föreningar varje år haft säsongsinvigning på Kristi himmelfärdsdag (med undantag för pandemiåren).

I år hade öns föreningar med lite extra jubileumskänsla riggat upp med dryckes-, mat- och informationsstationer längs en längre bit av leden. Förra årets åtta Adelsöföreningar hade i år dessutom växt till elva tack vare föreningarna Hilma af Klints ateljé, Friluftsförbundet Mälardalen och Ekerö Civilförsvarsförening. Dessutom fick de jubileumsvandrare som avverkade hela leden ett diplom.

Fixargruppen Mats Lundgren, Anders Gustafsson, Olle Weslien, Raymond Larsson och Ove Westerberg har sedan förra året förgyllt leden med rejäla spänger över extra geggiga ställen och placerat ut ett antal bänkbord för trötta vandrare. Som grädde på vandringsleden erbjuds numer också lite naturlig folkbildning genom elva skyltar som föreningsrådet fått av Skogsstyrelsen (se Klas Dykhoffs artikel här intill).

Några i fixargruppen har också tagit fram en sprillans ny turistkarta med hjälp av Kalle Runistare, för det har hänt mycket på vår ö sedan förebildskartan från 1994 gavs ut. Besöksmålen har blivit fler, bland mycket annat öns andra vandringsled Röda spåret,

3,5 kilometer lång, som börjar vid färjebacken och slutar vid världsarvet Hovgården. Detta och mycket annat finns nu att studera i den nya kartan. Det underlättar för de allt fler besökare som kommer från övriga öar och fastlandet. Kartan finns även som digitalalternativ på www.adelso.se eller som en annan variant via www.naturkartan.se (där du även hittar den uppskattade appen Naturkartan).

Ove Westerberg

Yvones fothälsa

MEDICINSK FOTVÅRDSTERAPEUT

PLATS: Salong Närlunda, Jungfrusund Marina, Bryggavägen 133 A

TIDSBOKNING: 070-755 16 17

MAIL: yvonesfothalsa@gmail.com

ADELSÖ HEMBYGDSLAG

50 ÅR FIRAS PÅ HEMBYGDSLAG

Hembygdsdagen firas andra söndagen i augusti varje år. 2024 är det den 11 augusti. Då kommer det att bli extra festligt eftersom Adelsö hembygdsdag har 50-årsjubileum i år.

Adelsö hembygdsdag har som syfte att "värna och vårda hembygdens miljö och kulturarv så att det kan föras vidare till kommande generationer".

Det gör vi genom att:

- bedriva hembygdsforskning
- driva hembygds museet Uppgården med hembygdsarkiv, örtagård och bagarstuga
- arrangera föreläsningar och utflykter
- guida och informera om Adelsö förr och nu.

Vi har också ett fantastiskt arkiv med historia från öns byar och verksamheter. Ansvariga för arkivet är Ulla Thid och Siri Lundmark. Kom och fira med oss den 11 augusti!

Agneta Collberg
Ordförande, Adelsö hembygdsdag

Invigning av Uppgården 1984. Arkivbild

Linnea Kulle Lindblad bildade Adelsö hembygdsdag 1974. Arkivbild

Några milstolpar i hembygdsdagets historia

- 1974 – Adelsö hembygdsdag bildas av Linnea Kulle Lindblad
- 1981 – Ekerö kommun överlät Uppgården till föreningsrådet
- 1984 – Invigning av Uppgården
- 2007 – Invigning av nya museet – vagnslidret

ADELSÖ IF

SATSNING PÅ BARN OCH UNGA

Julmarknaden körde vi ihop med Adelsö Evenemang, liksom Annandagspingisen. Se deras artikel på sidan 42.

När det gäller Annandagspingisen kan tilläggas att vi har ett vandringspris sedan två år tillbaka och ettan får även en liten prispokal att ta med hem. Pristagare 2, 3 och 4 får chokladask. Alla som deltar får även priser som är sponsrade: chokladbollar, kexchoklad med mera.

Rommeresan den 17 mars hade jättebra uppslutning med många ungdomar. Troligtvis för att vi sänkt priset för ungdomar, och vi hade annons i Mälaröarnas Nyheter. Fantastisk solig och härlig dag.

Vi ska satsa mer på barns och ungdomars aktiviteter i år, såsom knattetfotboll och eventuellt pilbågsskytte. Annars är det de vanliga aktiviteterna som Valborg, Midsommar, Magnus Ladulåsloppet, bilbingo, frisbeegolf, boule och gymmet, som bara ökar.

Jeanette Thour
Ordförande, Adelsö IF

På väg till ...

BIRKAKÖREN 50 ÅR

TIDSRESA I NOVEMBER

Birkakörens jubileumskonsert börjar ta form. Arbetsnamnet är Året var 1974 och från detta år finns sannerligen en stor låtskatt att ösa ur. Vi har så roligt på repetitionerna!

Konserten kommer att bjuda publiken på en riktig tidsresa i mitten av november. Håll utkik efter information om biljettsläpp o.dyl. i Facebook-grupper och på anslagstavlor.

Utöver jubileet syns och hörs Birkakören i de vanliga sammanhangen, exempelvis vid Valborgsfirandet. Traditionsenlig sommarkonsert ges söndagen den 16 juni kl. 18, i Adelsö kyrka.

Gunilla Dykhoff Sternelius
Ordförande, Birkakören

PS. Se Birkakörens annons på sidan 19. Vill du vara med på tidsresan som en i kören, hör av dig fort!

... en solig och härlig dag i Romme!
FOTO: INGRID WESLIEN

Adventsmusik i Adelsö kyrka den 2 december. Sonorakören under ledning av Carina Einarson och med Agneta Hellström, blockflöjt.

FOTO: ANNA UNGHAMMAR

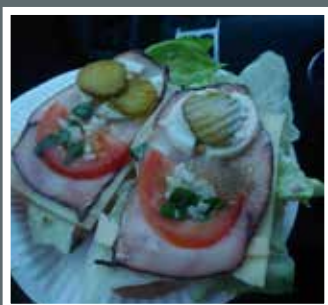
Café Hovgården pyntat för julmingel.

FOTO: MATHILDA BJÖRK

Stenmuren upplyst av marschaller efter julmarknaden den 2 december.

FOTO: ANNELI KIHLE

Mackor finns numera att köpa i färjebacken om morgnarna, till mångas glädje.

FOTO FRÅN FACEBOOK

Kyrkvandring 18 april. Prästen Anna berättade om rummen, textilierna, silvret m.m. För de hugade fanns möjlighet att gå upp i kyrktornet och titta på klockorna.

FOTO: PRIVAT

Bistro Pannrummet-gänget i januari. FOTO FRÅN FACEBOOK

Bistro Pannrummet 23 mars.

FOTO FRÅN FACEBOOK

Från regn, molnigt och + 4 grader till + 13 grader och sol på 1,5 timme! Tala om väderomslag!

FOTO FRÅN FACEBOOK 7 APRIL, AV KENNETH EINARSON

Bagarstuga 13 april. "Fantastiskt trevligt och gott" var ett omdöme på Facebook.

FOTO: PRIVAT

ALSNU VIKINGAR — MED KALLE RUNRISTARE

De målade stenarnas lovsång

I Adelsö hembygdsgård hölls söndagen den 7 april i skymningen en runstensresa i form av en föreläsning. Allt du någonsin undrat om runstenar hade här chans att få sina svar.

Kalle Runristare fångslar åhörarna i Adelsö hembygdsgård. FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

Ledsagare på resan var Adelsös egen runristare och runstensforskare Kalle Runristare Dahlberg som gjorde gemensam sak med föreningen Alsnu Vikingar för denna kväll. 64 stenar har Kalle inventerat och bokfört på Ekerö med omnejd.

I samband med föredraget lanserades också hemsidan runstenar.se, en lika kunnig som kärleksfull genomgång av runstenarna i området, allt sett genom en runristares ögon.

Nyfiken upptäckarglädje

I Kalles föredrag blandades historia med berättelser om runor och stenar. Den stora runstensboomen kom under 1000-talet och sträckte sig fram till cirka 1130. Personerna som döljer sig bakom stenarnas ytor, deras egenheter och hur deras stil går igen i andra funna runstenar kom till liv. Hur stil utvecklades och vilket samröre de olika runristarna på den tiden kan ha haft med varandra. Män-

niskorna och något av den tidens magi fick bestående liv genom Kalles lovsång över detta hantverk.

Jag skruvade lite på mig där jag satt i mina nya vikingakläder. För fyra och en halv månad sedan visste jag mindre än ingenting om Adelsö eller Världsarvet Hovgården. Föreläsningen vindlade sig fram som en pigg och nyfiken lärobok man så gärna hade haft i handen när man var liten och gick i skolan. Hos Kalle finns både barnets glada upptäckarglädje och hantverkarens skarpa blick för detaljer.

Vackert och storslaget

På hemsidan återges historien runt området och människorna på platsen. De varsamt berättade historierna gör att personerna träder fram ur historiens skuggor. Det finns en mängd foton där Kalle har fyllt i hur runstenarna kan ha sett ut när de var nya. Det är vackert och storslaget och väl värt att ha med för den som själv letar upp runstenarna på plats ute i terrängen.

Runverket, berättade Kalle, är de enda som får måla i runstenarna. Problemet är bara att de är tre personer och det finns över två tusen runstenar i Sverige. Så de hinner helt enkelt inte med att fylla i alla stenar. Dessu-

Lurtutande viking Hilding Maier. FOTO: JOHAN LAURÉN

tom fylls oftast bara runorna i med rödfärg. Konstverken försvinner.

Läs om allt du inte hade en aning om att du kunde få veta på runstenar.se – och förtrollas av en gången tid i ny tappning.

Johan Laurén
Nybliven runstensentusiast

Gerlögs runhäll
FOTO: KALLE RUNRISTARE

Gerlögs runhäll med datormålad färg
FOTO: KALLE RUNRISTARE

ALSNU VIKINGAR

I mörkret är vi fikingar

Vintern är inte direkt vikingaföreningens mest aktiva period. Visserligen kan man drömma, planera och prata och man kan väva, sy och nålbinda men det som allra mest utmärker vår förening på vintern är att vi fikar.

Det finns ingen plan som smitts utan rejält med hembakta kakor på bordet och inga handledsvärmare har nålbundits utan sött honungste i koppen. På Runstensresan i Hembygdsgården 7/4 dukade vi upp en rejäl fikabuffé som ackompanjerade Kalles utmärkta föredrag. Under vikingadagarna (alltid 30/4 — 1/5) serverade vi hembakt fika på Alsnu gård. På vandringsdagen bullade vi upp fikabordet som sista förening i raden så att vandrarna fick sig en kaffetår innan de påbörjade den sista etappen. I vintermörkret är vi verkligen fikingar. I sommar kommer vi att åka våra båtar till Birka. Vi kommer att skrämra löpare i Magnus Ladulåsloppet även i år. I fjol märkte vi att det fanns en funktion att fylla så mellan barnloppet och vuxenloppet kommer vi att ha arrangemang för väntande nere på Alsnu gård. Håll

Alsnu Vikingars kabbord

utkik för detaljer! Arkeologins dag är 25/8.

Nu har jag druckit upp mitt te och ska gå och baka till kommande styrelsemöte. Choklad och kolarutor, kanske? Nej, vikingarna hade inte choklad men som tur är har vi det!

Hoppas vi ses på Alsnu gård i sommar!

Text och foto: Malin Rikardsdotter Ahlin
Ordförande, Alsnu fikingar

ADELSÖ EVENEMANG

Julgransplundring igen

Här följer en exposé över Adelsö Evenemangs aktiviteter under vintern och våren som har varit. Vem är inte imponerad av engagemanget och mängden aktiviteter?

Riktigtinterväder på julmarknaden.
FOTO: SABINA BERGQVIST

Under första adventshelgen var det välbesökt julmarknad på Adelsö festplats, anordnad ihop med Adelsö Idrottsförening. Glögg och korv, lotterier och kransar, chokladjul och stämningsfull julmusik sjungen av Birkakören, hantverk och en pratstund med grannen bjöds det på under dagen.

Mysigt...

... och smagligt julmingel!
FOTO: MATHILDA BJÖRK

Tomten var självklart på plats och fick dela ut många godispåsar till barnen. I år hade extra krut lagts på det visuella och visst var det en maxad julstämning! Även om vi kanske inte kunde ta åt oss äran för det fina vintervädet.

Ett nytt arrangemang var att det två torsdagar i december bjöds in till julmingel tillsammans med Café Hovgården. Bubbel, snittar, julpyssel och härlig samvaro. En lugn och kreativ stund mitt i julstressen var precis vad som behövdes.

Året avslutades, som i många år nu, med Annandagspingisen tillsammans med Adelsö Idrottsförening. En härlig eftermiddag där fikasugna fick se en rafflande pingisturnering mellan de 25 personer som deltog. Axel Kövamees vann den prestigefyllda turneringen men vi vill även lyfta fram Nils 8 år som kom på en imponerande fjärde plats! Dagen avslutades med rundpingis.

Annandagspingis i hembygdsgården
FOTO: JEANETTE THOUR

Efter några år av inställda plundringar fick vi äntligen dansa ut julen tillsammans! Nytt i och med detta år var att julgransplundringen på trettondagen hölls utomhus på Adelsö festplats. Dagen bjöd på strålende sol men det var en mycket krispig vinterdag; termometern visade på 12 minus! Men det stoppade inte barnen och deras föräldrar, totalt kom 40 barn och förutom att de dansade ut julen letade de nissar och fikade.

För andra året bjöd vi in till gratis sportlovsbio i Hembygdsgården. Vem är du Mamma Mu? för de yngsta och Super Mario Bros Movie för de lite äldre. 58 biosugna kom och avslutade lovet med oss.

Påsklovet avrundades med 45 barn och uppskattningsvis lika många vuxna som kom på vårt Påskkalas. Det blev påskjakt och tipspromenad, hinderbana, dansstopp och gemensam lek. Magarna fylldes av korv med bröd och fika. Självklart avslutades det med att påskharen delade ut godis. En väldigt fin lördag i april blev det!

Sabina Bergqvist
Adelsö Evenemang

Klurig tomtensisse på julgransplundringen
FOTO: SABINA BERGQVIST

Påskharen delar ut godis.
FOTO: HELENA PUASCHITZ

ADELSÖ EVENEMANG

STIPENDIATER: STINTAN OCH STEFAN

På Adelsö Evenemangs årsmöte är det brukligt att vi delar ut ett stipendium för att lyfta upp, belöna och visa vår tacksamhet för den/de som gjort något behjärtansvärt och bra för Adelsö. År 2024 tilldelades det Kristina (Stintan) och Stefan Qviberg.

Motiveringen löd:

Adelsö Evenemang delar varje år ut ett stipendium. För att tilldelas det ska man ha lagt ner tid, engagemang och energi på något, som på alla sätt både bevarar och utvecklar Adelsö och gör att vi alla som lever, bor och trivs här har någon att se upp till och efterlikna.

Årets stipendiater som med råge uppfyller detta är Stintan och Stefan Qviberg, Adelsöbor sedan våren 1950.

Båda två har många strängar på sina respektive lyror. Båda har ett mångårigt engagemang i Hembygdslagets styrelse. Genom deras aktiva arbete där, har föreningen aktiverats och utvecklats på ett fantastiskt sätt.

Till detta ska läggas:

- Stintans engagemang och arbete som frivillig volontär i de flesta av öns mötes- och festarrangemang samt i arbetet och skötseln av Adelsös djuromsorg och sist, men inte minst, hennes omvittrade och fina omtanke om oss alla på Adelsö.
- Stefans engagemang och arbete med kol-

Kristina "Stintan" Qviberg och Stefan Qviberg tilldelas Adelsö Evenemangs stipendium av avgående ordföranden Rigmor Wallin.

milan, Magnus Ladulåsstatyn och annat uppe på sitt berg, som ställts till alla öbornas och besökandes förfogande.

- Bådas engagemang för världsarvet Hovgårdens utveckling.

Till detta ska också läggas deras ömsesidigt goda och nära relation som storebror och lillasyster. Och det är därför med stor glädje och värme vi tilldelar Kristina och Stefan Qviberg årets stipendium.

Text och foto: Sabina Bergqvist
Adelsö Evenemang

ADELSÖ SMEDJA

Kulturmöten i unik miljö

Adelsö Smedja bjuder för åttonde året in till en sevärd konstsommar i en unik gallerimiljö.

Under åtta helger, med start på midsommardagen, kommer 23 konstnärer och konsthantverkare att visa sina alster

Smedjangängets åtta medlemmar har för egen del bokat in helgen 6-7 juli, där det utlovas en rejäl mix av allehanda tekniker. Dessutom tillkommer ett stort antal utställare vid den uppskattade och förlängda marknaden den 10 augusti, som även innebär säsongsavslutning.

Efter förra sommarens rekordartade besöksiffror vet arrangörerna att det inte

bara är konsten som lockar, den unika miljön i och utanför galleriet är bara den en egen besöksdragare. För många adelsöbor har gallerihelgerna också blivit den givna träffpunkten över en fika och delikata bakverk.

Text och foto: Ove Westerberg

Mälaröarnas nyheter

— OM MÄLARÖARNA SEDAN 1949 —

Visste du att...

Enligt en undersökning från RAM (Research and Analysis of Media) läser 16 800 av kommunens 21 000 invånare i åldern 16 till 80 år tidningen plus att 84 % tycker om eller tycker reklamen är okej i tidningen. Motsvarande siffra för Facebook och Instagram är bara 39 % respektive 42 %

Gjord för Mälaröbor, av Mälaröbor på Mälaröarna

VÄRLDSARVSTEATERN

En brygga mellan historia och nutid

Från vänster: Peter Andersson, Bengt Einarsson, Beryl Kornhill och Carsten Gram. FOTO: PRIVAT/ROSENHILL

Världsarvsteatern – Carpe Futurum tar i sommar ny sats mot framtiden med en fot i historien och den andra i nutid.

Med undertecknad som manusförfattare, regissör, skådespelare och berättare medverkar skådespelaren Bengt Einarsson och pianisten Peter Andersson i föreställningar som obehindrat rör sig i tid och rum. Ibland deltar som "gäster" forntida filosofer och författare som Horatius, Charles Darwin, Rousseau och Isaac Newton i ett slags talkshow.

"Carpe Futurum" och "Med hoppet som stav" sammanfattar Världsarvsteaterns övergripande drivkrafter där natur, miljö och historia bildar fond. Allsköns musik från visor och ragtime till klassiskt blandas med drama, fars, satir och berättande i direkt kontakt med publiken på Ekerö och Adelsö. "Ett världsarv är en brygga mellan historia

och nutid. Varenda människa är ett minivärldsarv – en brygga mellan generationer. Den bör behandlas därefter." Det är en av mina deviser.

Tusenåriga överlevnadstips ur Havamal till nutida vandrare erbjöds vid utsiktstornet på vandringsdagen den 9 maj. Världsarvsteatern varnade

som brukligt – och som Gustaf Fröding – för skogsrået, och uppmuntrade de trötta med en liten hurtbulletrall.

En riktig rysare vid Alsnö hus på världsarvet Birka och Hovgården utlovas den 16 juni och 7 juli kl. 13 (vid regn i Hembygdsgården). Då kan man vara med när Världsarvsteatern djupdyker i en medeltida familjehistoria. På Alsnö hus huserade den gamle Magnus Ladulås och hans unga drottning Helwig. Tyvärr gjorde deras söner via svek och brodermord (i Nyköping) slut på sin egen familj och därmed Bjälboätten.

Musikalisk trädgårdstripp i tid och rum blir det på Hembygdsgården den 11 augusti kl. 13 i Hembygdsgården. Efter en vindlande tidsresa via vikinga- och medeltid med berättande, Bellman, Ragtime och visor strandar vi på Adelsö bland såväl äldre legendariska som unga inspirerande trädgårdsmästare.

Beryl Kornhill
Världsarvsteatern

TRÄDGÅRDAR PÅ ADELSÖ

Inspirerade fröbytare. FOTO: LINDA ANDERSSON

INSPIRERANDE FRÖBYTARTRÄFF

Söndagen den 25 februari samlades tolv entusiastiska trädgårdsintresserade för att byta fröer och kunskaper med varandra.

Vi presenterade oss och delgav varandra hur vi såg på våra odlingar och trädgårdar. Vi kom från olika delar av Adelsö, till och med från Munsö. En del bor permanent och andra har fritidsboende. Någon arbetar med odling professionellt och andra provar sig fram för att utveckla och glädjas åt sin trädgård.

Många fröer bytte ägare och alla kände sig rika på nya tankar, odlarliv och förväntningar. Vi enades om att ha en trädgårdsdag på Adelsö, då vi kan visa upp och beskåda varandras trädgårdar. Datum är satt till den 4 augusti, men om man är sugen på att visa upp sin trädgård andra dagar går det bra att göra en notis på Facebook "Trädgårdar på Adelsö" och bjuda in till det.

Där kommer också mer information om den 4 augusti.

»**Vi vill inspireras och lära av varandra**«

Välkommen att vara med i vår trädgårdsgrupp oavsett hur din trädgård ser ut eller om du bara drömmer om en trädgård. Det är ingen tävling om vem som rensar mest ogräs eller har mest unika växter. Alla är välkomna. Vi vill inspireras och lära av varandra.

Linda Andersson och Anita Björk

SLÅ VAKT OM BRYGGHUSVIKEN

FOTO: ANN SÖDERSTRÖM

Bryggghusviken är en av Adelsös finaste badplatser med mjuk och skön sandbotten.

Viken ligger på nordvästra Adelsö i närheten av Tofta med utsikt mot Norra Björkfjärden. Många av de yngre på ön kallar den för Långgrunda eller Västerhavet.

Problemet är att allt fler besökare kör ner sina bilar genom skogen till stranden och tar upp plats med omfångsrika tält och bilar. De stannar ofta i flera dagar och hindrar därigenom den vanliga allmänheten från att

vara på stranden. Biltcamparna använder naturen som toalett och sopstation. Allemansrätten tillåter att man tältar ett par dagar i naturen. Men den innebär inte att man har rätt att köra bil i skogen och tälta långa perioder.

Föreningen Värna Adelsö har därför skrivit till Sveaskog, som äger marken, och begärt att nerfarten till stranden på den smala skogsvägen ska stängas av med en bom uppe vid Adelsö Ringväg.

Bilarna bör få nöja sig med att parkera uppe vid stora vägen.

– Då får allmänheten möjlighet att besöka och bada vid den fina stranden, säger Monika Engelhardt som är ledamot av Värna Adelsös styrelse. Hon fortsätter:

– Sveaskog, som statligt bolag bör se till att miljöförstörelsen och nerskräpningen vid Bryggghusviken stoppas.

Björn Rydberg

FOTO: PRIVAT

Trotsigt vårtecken

En ensam citronfjäril på vingliga vingar genom den kyliga vårluften.

En uppenbarelse av fladdrande gult i en strimma av blekt vårljus.

Ett trotsigt vårtecken med förhoppning.

Sol går i moln, ett oväder slår till, isig luft av virvlande snöflingor.

Fjärilen är som bortblåst.

Kvar finns en känsla av förundran inför den spröda citronfjärilens drift att vara först ut av fjärilssläktet att manifestera vårens ankomst.

Tack till denna lilla budbärare.

Kent Lundberg

CITRONFJÄRIL MÅLAD AV WILHELM VON WRIGHT 1828

MEDLEMS- AVGIFT FÖR 2024

Under de senaste åren har medlemsantalet i Värna Adelsö legat stabilt på 600-700 medlemmar. 2023 var medlemsantalet 658. Ett tydligt tecken på att föreningen både behövs och uppskattas. Låt oss nu behålla det eller rentav bli ännu fler för detta år.

Du som redan är medlem: Vi tackar dig för ditt medlemskap.

Du som har varit medlem tidigare men ännu inte betalat för 2024: Vi hoppas vi på ditt fortsatta medlemskap.

Du som inte tidigare har varit medlem: Varmt välkommen att bli det! Låt oss hjälpas åt så att 2024 blir ännu ett år med många medlemmar.

För mer information, se Värna Adelsös webbplats www.varnaadelso.se, under rubriken Medlem.

Ju fler vi är, desto tyngre väger våra argument i diskussioner med kommunen, andra myndigheter, bussbolag, färjerederi och organisationer m.fl. om Adelsös intressen och framtid.

Avgiften för 2024 är endast 50 kronor per person. En mycket låg avgift.

Föreningens styrelse och tidningsredaktion lägger ner mycket tid, engagemang och arbete. Alla som jobbar för Värna Adelsö gör det helt ideellt.

Medlemsavgiften har varit oförändrad sedan föreningen startade 2003. 20 år utan höjning. Den betalas in på Värna Adelsös plusgiro-konto **136 05 72-0**.

Du kan också swisha medlemsavgiften direkt till föreningen på Nr **12345 571 20**. Kom ihåg att ange vem eller vilka avgiften avser. Vi är självfallet tacksamma för ytterligare bidrag till föreningen.

Har du frågor om avgiften kan du kontakta vår kassör Mats Lundgren, [matslu3\(at\)gmail.com](mailto:matslu3(at)gmail.com).

KALENDARIUM

SOMMAREN/HÖSTEN 2024

...med reservation för vad som kan hända i dessa oroliga tider. För att hålla dig uppdaterad om föreningarnas kommande evenemang på ön bör du också besöka Adelsö föreningsråds gemensamma hemsida: www.adelso.se. Nedan hittar du evenemang som är spikade i skrivande stund

TORSDAG 30 MAJ KL. 18.30
Bilbingo på AdelsövalLEN. Var med på alla fem spelen för 140 kr, det är kontantbetalning och kontantvinster som gäller. Kom i tid, begränsat antal platser. I pausen erbjuds varmkorv & fika med hem-bakt.
Arrangör: Adelsö IF

Arrangörer: Birkakören och Ekerö pastorat

TORSDAG 20 JUNI KL. 18-20,
Adelsö festplats
Förberedelser inför mid-sommaraften. Vi klär mid-sommarstången.
Arrangör: Adelsö IF

FREDAG 21 JUNI KL. 12-15,
Adelsö festplats
Midsommarfirande: Traditionell familjefest för stora och små med dans kring mid-sommarstången, tombola, fiskdamm och mycket mer.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 22 JUNI,
Adelsö festplats
Fotbollsderby Adelsö IF–Munsö IF. Kaféet öppet.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 22 & SÖNDAG 23 JUNI KL. 12-15
Konstutställning på galleri Adelsö Smedja vid Stenby säteri. Gästutställare: Elisabeth Gilding akvarell och Bernt Gilding teckningar i tusch. I smedjan Kerstin Larsson akvarell.
Arrangör: Adelsö Smedja

LÖRDAG 8 & SÖNDAG 9 JUNI KL. 11-15
Stor loppis på Stenstorp
Arrangör: Privat, olika försäljare

TORSDAG 13 JUNI KL. 18.30
Bilbingo på AdelsövalLEN. Se information för 30 maj.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 15 JUNI KL. 12-15
Bakluckeloppis vid Stenby säteri
Arrangör: Gammalt & Nytt på Adelsö

LÖRDAG 15 JUNI KL. 12-22
Adelsö Ölfestival 2024
vid Pannrummet, Stenby trädgård. Träffa 16 bryggare från stockholmsregionen och prova deras öl. Självklart finns också mängder av öl-vänligt tilltugg och massor av livemusik. Mer information på Facebook. Förköp via bil-letto.se.
Arrangörer: Pannrummet och Ekerö bryggerhus

SÖNDAG 16 JUNI KL. 13
En medeltida familje-historia vid Alsnö hus, Hovgården. Kung Ladulås, drottning Hellvig och söner-nas brodersmord i Nyköping. Med Beryl Kornhill och Bengt Einarsson.
Arrangör: Världsarvsteatern

SÖNDAG 16 JUNI KL. 18
Sommarkonsert med Birkakören i Adelsö kyrka

TORSDAG 27 JUNI KL. 18.30
Bilbingo på AdelsövalLEN. Se information för 30 maj.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 29 JUNI KL. 11
Adelsö runt, ett veteran-evenemang med mängder av gamla moppar, bilar, traktorer och hojar. Klockan 14.00 går starten vid AdelsövalLEN för Poker Run.
Arrangör: Adelsö Evenemang

LÖRDAG 29 JUNI KL. 18
Trubadurkväll på Café Hovgården

LÖRDAG 29 & SÖNDAG 30 JUNI KL. 12-15
Konstutställning på galleri Adelsö Smedja. Gästutställ-lare: Eva-Lena Molin och Hans Rabén.
Arrangör: Adelsö Smedja

LÖRDAG 6 & SÖNDAG 7 JULI KL. 12-15
Konstutställning på gal-leri Adelsö Smedja. Smed-jängänget visar en rejäl blandning av konsthantverk och konst.
Arrangör: Adelsö Smedja

SÖNDAG 7 JULI KL. 13
En medeltida familje-historia vid Alsnö hus, Hov-gården. Kung Ladulås, drott-ning Hellvig och söner-nas brodersmord i Nyköping. Med Beryl Kornhill och Bengt Einarsson.
Arrangör: Världsarvsteatern

SÖNDAG 7 JULI KL. 18
Musikgudstjänst i Adelsö kyrka
Arrangör: Ekerö pastorat

TORSDAG 11 JULI KL. 18.30
Bilbingo på AdelsövalLEN. Se information för 30 maj.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 13 & SÖNDAG 14 JULI KL. 12-15
Konstutställning på galleri Adelsö Smedja. Gästutstäl-lare: Eva och Malte Hertz och Björn Sikehag måleri, foto, lite möbelkonst. I smedjan Görel Persson måleri.
Arrangör: Adelsö Smedja

LÖRDAG 20 & SÖNDAG 21 JULI KL. 12-15
Konstutställning på galleri Adelsö Smedja. Gästutstäl-lare: Lena Holst mosaik och Robin Fondin glas. Ruth Häll-zon Lindahl måleri och läder.
Arrangör: Adelsö Smedja

SÖNDAG 21 JULI KL. 18
Musikgudstjänst i Adelsö kyrka
Arrangör: Ekerö pastorat

TORSDAG 25 JULI KL. 18.30
Bilbingo på AdelsövalLEN. Se information för 30 maj.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 27 JULI
Barnens dag på Adelsö fot-bollsplan. Det blir en dag med gratis aktiviteter. Förra året kunde man sitta i en brandbil och olika maskiner, hoppa hoppborg, göra ansiktsmål-ning, gå tipspromenad och äta glass. Vi får se vad vi hittar på för roligheter i år!
Arrangörer: Adelsö IF och Adelsö Evenemang

LÖRDAG 27 & SÖNDAG 28 JULI KL. 12-15
Konstutställning på galleri Adelsö Smedja. Gästutstäl-lare: Chanette Roihjert må-leri. Katri Pethman måleri i smedjan.
Arrangör: Adelsö Smedja

LÖRDAG 3 & SÖNDAG 4 AU-GUSTI KL. 12-15
Konstutställning på galleri Adelsö Smedja. Gästutstäl-lare: Marie Sundin och Lena Sparring måleri. Elaine Ols-son olja- och dekorations-måleri i smedjan.
Arrangör: Adelsö Smedja

KALENDARIUM

SÖNDAG 4 AUGUSTI KL. 10
"Trädgårdar på Adelsö" bjuder in till en trädgårdsdag. Då kan du följa med på en tur till flera andra Adelsöträdgårdar. Samling vid färjeparkeringen.
Arrangör: Trädgårdar på Adelsö

SÖNDAG 4 AUGUSTI KL. 18
Musikgudstjänst i Adelsö kyrka
Arrangör: Ekerö pastorat

TORSdag 8 AUGUSTI KL. 18.30
Bilbingo på Adelsöwallen. Se information för 30 maj.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 10 AUGUSTI
Magnus Ladulåsloppet.
 Loppet springs med start och målgång på Adelsöwallen. Mer information på svenskalag.se/adelsöif.
Arrangör: Adelsö IF

LÖRDAG 10 AUGUSTI KL. 12-15
Bakluckeloppis vid Stenby säteri
Arrangör: Gammalt & Nytt på Adelsö

LÖRDAG 10 AUGUSTI KL. 11-16
Marknad på galleri Adelsö Smedja. Stor marknad

med konsthantverk, konst, textilier, närodlat, honung med mera. Dessutom Smedjangängens egna alster.
Arrangör: Adelsö Smedja

SÖNDAG 11 AUGUSTI KL. 11-15
Hembygdsdag vid Uppgården. Det bjuds på lokala hantverkare och försäljning av lokala grönsaker. Bagarstugan är i gång som vanligt och musik ska det också bli, precis som en riktig hembygdsdag ska vara. Dessutom firas hembygdslagets 30-årsjubileum.
Arrangör: Adelsö Hembygdsdag

SÖNDAG 11 AUGUSTI KL. 13
En berättelse med musikalisk trädgårdstripp i tid och rum, på Hovgården. Bellman, ragtime, visor.
Arrangör: Världsarvsteatern

LÖRDAG 17 AUGUSTI
Dansa till Bandet på Adelsö festplats. Äntligen kommer Bandet tillbaka för en kväll på ön! Ta med grannen och kom och dansa.
Arrangörer: Adelsö IF och Adelsö Evenemang

SÖNDAG 18 AUGUSTI KL. 18
Musikgudstjänst i Adelsö kyrka
Arrangör: Ekerö pastorat

TORSdag 22 AUGUSTI KL. 18.30
Bilbingo på Adelsöwallen. Se information för 30 maj.
Arrangör: Adelsö IF

SÖNDAG 25 AUGUSTI KL. 13-15
Välkomna till årets Himsafari. Guidad tur i Hilma af Klints fotspår, från Munsö till Adelsö, via Tofta, Hanmora till Adelsö kyrka. Samling vid färjeläget på Munsösidan.
Arrangör: Föreningen Hilma af Klints ateljé

SÖNDAG 1 SEPTEMBER KL. 18
Musikgudstjänst i Adelsö kyrka
Arrangör: Ekerö pastorat

LÖRDAG 7 SEPTEMBER KL. 12-24
Adelsöfestivalen bjuder, efter förra årets succé, återigen in till stor musikfest med massor av band och spännande mat vid Pannrummet, Stenby trädgård.
Arrangör: Adelsöfestivalen

FREDAG 15 & LÖRDAG 16 NOVEMBER
Birkakören 50 år firas med en stor musikproduktion med kör och band, likt 2022 års ABBA-hyllning. Arbetsnamn: Året var 1974. Tidsresa med nostalgi och glädje utlovas.
Arrangör: Birkakören

**GLÖM INTE ATT
 KOLLA PÅ ADELSÖS EGEN
 EVENEMANGSPORTAL**

www.adelso.se

där du hittar fler evenemang när öns föreningar har spikat sina program för resten av året.

Tack!

till våra annonsörer, sponsorer och bidragsgivare, för era tillskott till föreningen.

Dessa bidrag användes bland annat till:

- Tryck och distribution av tidningen Adelsönytt och annan information
- Pris till årets Adelsöbo
- Stöttning av evenemang och föreningar på Adelsö

Och mycket mer.

Mats Lundgren
 VÄRNA ADELSÖ

ANNONS- PRISLISTA

Välkommen att annonsera i Adelsönytt

Helsida: 1 600 kronor
Halvsida: 800 kronor
1/4-sida: 400 kronor

Om Värna Adelsö

Föreningen Värna Adelsö samlar både bofasta och fritidsboende.

Vårt syfte är att slå vakt om Adelsös kultur och natur samt att främja möjligheterna att bo och arbeta på ön. Vi verkar för en framtida utveckling som inte tär på människor, natur och vårt historiska arv.

Vi arbetar bland annat med följande frågor:

- Allemansrätten. Markägare ska till exempel inte kunna hindra människor att bada och ströva i naturen.
- Vi vill slå vakt om Munsö skola. Återinför årskurs 4-6!
- Kulturlandskapet och strandskyddet ska värnas.
- Miljön i alla avseenden ska värnas.
- Färjan ska alltid fungera, även när det är stränga vintrar. Mer trafik under sena kvällar.
- Vi vill slå vakt om busstrafiken.
- Vi värnar vår lanthandel.
- Vi vill att vildsvinsstammen på ön minskas kraftigt.
- Vi slår vakt om Hembygdsgården.
- Hovgårdsområdet och Världsarvet bör utvecklas.

Värna Adelsö med drygt 600 medlemmar är öns största förening.

VÄRNA ADELSÖ STYRELSE 2022

ORDFÖRANDE

Anders Gustafsson, Skogstorp
Tel: 070-298 55 25
E-post: anders.gustafsson28(at)gmail.com

VICE ORDFÖRANDE

Helena Abrahamsson, Lundkulla
Tel: 070-679 26 16
E-post: helena.abrahamsson(at)gmail.com

KASSÖR

Mats Lundgren, Marielundsvägen
Tel: 070-730 32 03
E-post: matslu3(at)gmail.com

LEDAMÖTER

Monika Engelhardt, Frutorp
Tel: 070-789 09 68
E-post: frutorp(at)hotmail.com

Andreas Gustafsson, Hovgården
Tel: 070-986 55 92
E-post: andreas.adelsö(at)gmail.com

Siri Lundmark, Stenby
Tel: 070-248 21 23
E-post: siri.lundmark(at)hotmail.com

Lennart Rydberg, Lundkulla
Tel: 070-322 02 61
E-post: lennart.rg(at)gmail.com

Stefan Wählin, Ellholmen
Tel: 070-318 80 00
E-post: s.wahlin(at)hotmail.com

Jan Gertz, Gredby
Tel: 070-353 01 65
E-post: jan80taborist(at)gmail.com

Välkommen till AdeoCare

Hemtjänst som gör dig glad!

Vi är glada när du är glad.
Prata med oss om vad som är viktigt för dig. Vi är alltid nyfikna och idel öra. Låt höra!

Ekerö

Vill du ha hjälp
av hemtjänst
eller vill du byta
till oss

Hör av dig så
berättar vi mer.

08-560243 66

ADEOCARE

Det här är en del av det du kan få hjälp med. Hör av dig till oss så kan vi berätta mer.

Personlig omvårdnad Avlösning Inköp
Promenad Social tid Ledsagning
Matlagning Matlåda Samtliga städ insatser

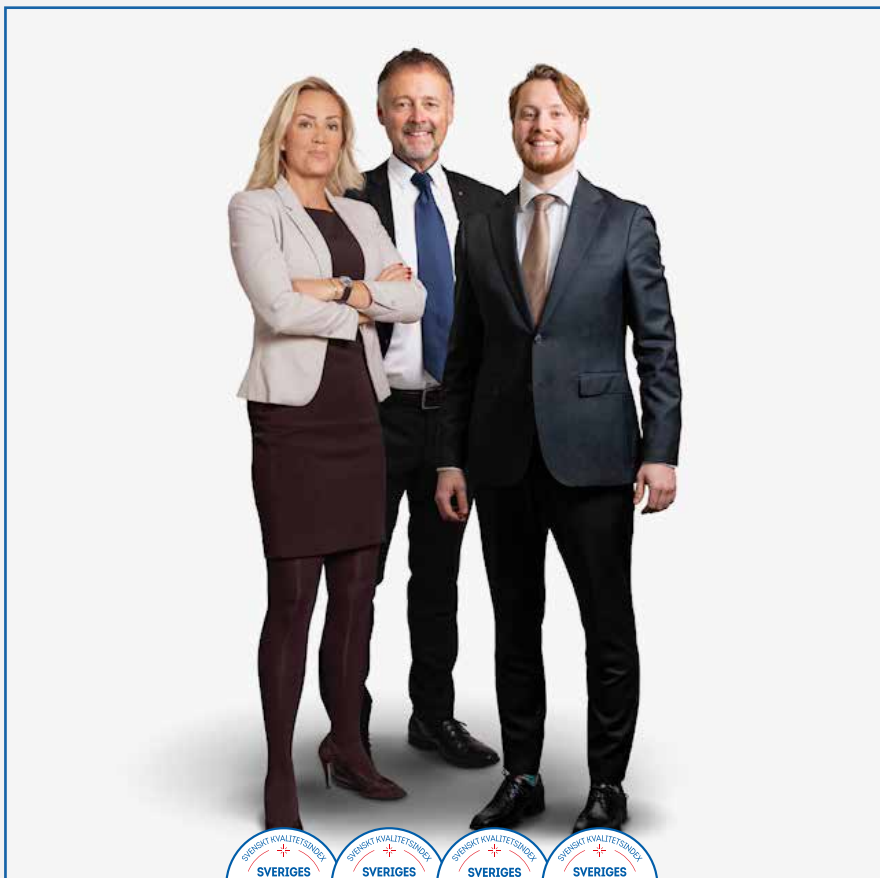
Vi utför även boendestöd för dig som är i behov av det

www.adeocare.se
Sociala medier: Adeocare.se

Telefon (växel): 08-560 243 66

Adress: Adeocare Ekerö, Bryggavägen 110, Ekerö

Sveriges mest nöjda kunder, sju av tio år.

Svenskt Kvalitetsindex tar varje år tempen på mäklarbranschens kunder. De senaste tio åren har vi tilldelats utmärkelsen "Sveriges nöjdaste kunder" fler gånger än någon annan mäklarkedja. Kanske beror på det på att vi vill hjälpa våra kunder till trygga bostadsaffärer genom hela livet, vilket förutsätter ett långvarigt förtroende. Det bygger vi genom att vara kunniga, engagerade och personliga.